

УДК 004:347.453.8

САНДУЛ В.С., головний спеціаліст відділу взаємоз'єднання мереж
Департаменту телекомунікацій Національної комісії
з питань регулювання зв'язку України

ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО УПОРЯДКУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Анотація. Щодо удосконалення законодавства з урегулювання відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій.

Аннотация. О совершенствовании законодательства по урегулированию отношений между субъектами рынка телекоммуникаций.

Summary. On improvement of legislation on the regulation of relations between subjects of the telecommunications market.

Ключові слова: телекомунікації, доступ, правове врегулювання.

Законом України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” [1] основними напрямками розвитку інформаційного суспільства визначено всебічний розвиток загальнодоступної інформаційної інфраструктури та забезпечення вільного доступу населення до телекомунікаційних послуг, зокрема до мережі Інтернет, інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) та інформаційних ресурсів.

Реалізація зазначених завдань потребує удосконалення законодавства з урегулювання відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій та власниками жилих будинків (майнових комплексів), що належать суб'єктам господарювання різних форм власності, шляхом подальшого розвитку нормативно-правової бази інформаційної сфери.

Метою статті є визначення шляхів урегулювання відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій та власниками жилих будинків.

За останні роки в спектрі телекомунікаційних послуг що надаються населенню, значно збільшилась питома вага послуг, реалізованих на базі новітніх технологій і в першу чергу пов'язаних з доступом до мережі Інтернет. За даними Державного комітету статистики України [2], доходи від надання послуг зв'язку населенню характеризуються наступним (Таблиця 1):

Таблиця 1.

Послуги зв'язку, всього:	Доходи від надання послуг (в млн. грн.) за січень - грудень				
	2002 р.	2004 р.	2006 р.	2008 р.	2010 р.
Телефонного міського	854,0	1032,8	1225,2	1612,6	1894,8
Телефонного міжміського (включаючи міжнародний)	1077,6	1793,3	2065,6	1689,8	1359,6
Комп'ютерного, в тому числі надання доступу до мережі Інтернет	21,7	57,8	175,9	650,1	1640,9
Мобільного	939,7	2572,9	5373,5	8551,3	6932,0

Динаміка варіацій доходів від надання послуг зв'язку населенню зображена на Рис. 1.

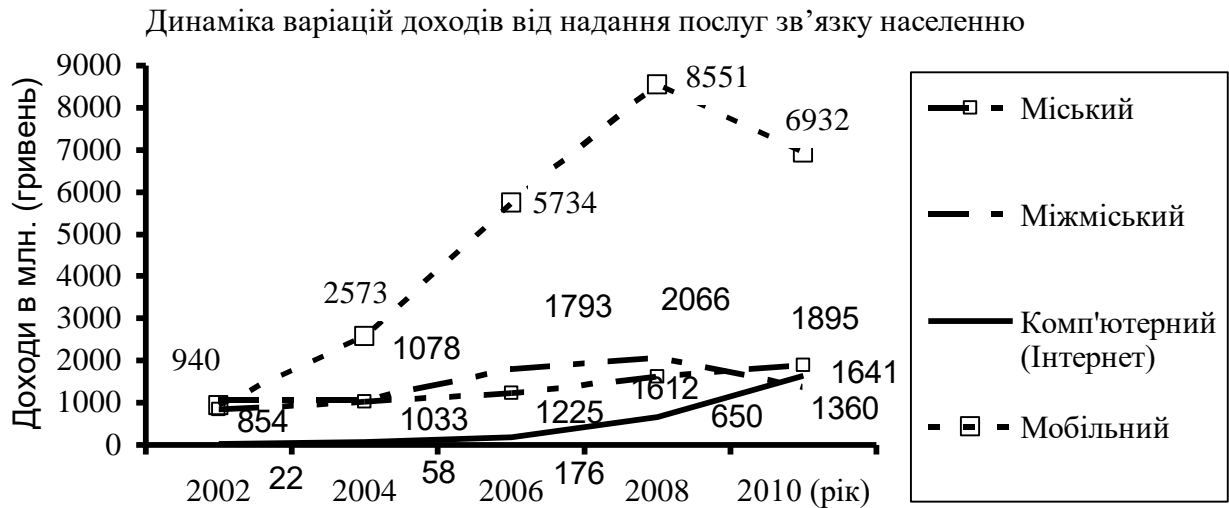

Рис. 1.

З аналізу вищенаведеного випливає, що попри зменшення доходів від надання послуг телефонного міжміського і навіть мобільного зв'язку в 75 разів порівняно з 2002 р. та майже в 10 разів порівняно з 2006 р. збільшились доходи від надання послуг комп'ютерного зв'язку, в тому числі надання послуг доступу до мережі Інтернет.

Такий стан речей наглядно демонструє зростання попиту населення до отримання телекомунікаційних послуг, пов'язаних з доступом до мережі Інтернет.

Для надання зазначених послуг суб'єкти ринку телекомунікацій повинні прокласти розподільні лінії зв'язку до жилих будинків, улаштувати технологічні ніші для встановлення автономних мережних пристроїв, засобів електроживлення цих пристроїв, оптичних розгалужувачів та встановити інше обладнання, необхідне для організації телекомунікацій загального користування на об'єктах житлово-побутового призначення. Проведення цих робіт потребує доступу операторів (провайдерів) телекомунікацій до житлових будинків, для чого необхідно встановити відносини з власниками жилих будинків (майнових комплексів) різних форм власності.

Цивільним кодексом України [3] встановлено право державної, приватної та комунальної власності.

Закон України “Про телекомунікації” [4] передбачає необхідність обладнання забудовниками мережами і пристроями, необхідними для організації телекомунікацій загального користування, тільки об'єктів житлово-побутового, культурного, лікувального та іншого призначення, що належать до державної власності.

Об'єкти, що належать до інших форм власності, в тому числі й новобудови, не повною мірою за своїм оснащенням відповідають сучасним вимогам, необхідним для забезпечення населення телекомунікаційними послугами.

Суб'єкти телекомунікацій для реалізації своїх договірних відносин зі споживачами телекомунікаційних послуг стикаються з необхідністю доступу до жилих будинків (майнових комплексів), що пов'язано з необхідністю отримання відповідних дозволів та погоджень від власників цих будинків та експлуатуючих організацій.

На даний час у законодавчому полі України відсутній єдиний нормативно-правовий документ, що встановлює такий порядок.

Водночас, законодавство передбачає врегулювання відносин між операторами (провайдерами) телекомунікацій, об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) та суб'єктами господарювання у господарському відданні яких перебувають об'єкти державної власності.

Відповідно до вимог частини шостої статті 31 Закону України “Про телекомунікації” [4] суб'єкти господарювання, які здійснюють будівництво телекомунікаційних мереж загального користування, можуть установлювати в приміщеннях, що їм належать на правах найму, телекомунікаційне обладнання, використовувати дахи будинків і технічні приміщення для встановлення антен та необхідного обладнання на підставі договору з власником приміщення.

Поняття та види договорів визначені в статті 626 Цивільного кодексу України [3].

Загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання та порядок укладання господарських договорів, встановлено главою 20 Господарського кодексу України [5].

Майнові відносини між орендодавцями та орендарями відповідно до вимог частини п'ятої статті 1 регулюються положеннями Закону України “Про оренду державного та комунального майна” [6].

Законодавством України передбачена можливість використання майна та частини майнових комплексів шляхом встановлення сервітуту на право користування чужим майном (Глава 32 Цивільного кодексу України [3]).

Згідно з вимогами пунктів 6, 7 статей 319 Цивільного кодексу України [3] держава не втручається у здійснення власником права власності, проте діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб у випадках і в порядку, встановлених законом.

У кожному разі для обладнання мережами і пристроями, необхідними для організації телекомунікацій загального користування жилих будинків різних форм власності, необхідно отримати дозвіл на проведення робіт оператором/провайдером (виконавцем або підрядником) відповідно вимог чинного законодавства.

Дозвіл видається на безоплатній основі з додержанням вимог Закону України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності” [7], процедура звернення та отримання зазначених дозволів затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2009 р. № 1104 “Порядок надання дозволу на виконання підготовчих робіт” [8].

Зазначена процедура врегулювання відносин не є універсальною, однозначно не регламентує зазначені відносини та потребує удосконалення.

Проте до цього часу відсутній єдиний прозорий і зрозумілий підхід зацікавлених сторін щодо процедури доступу суб'єктів ринку телекомунікацій до жилих будинків комунальної власності з метою прокладання телекомунікаційних мереж.

Основним каменем спотикання при облаштуванні жилих будинків, що перебувають у комунальній власності, залишаються непорозуміння, що виникають між операторами (провайдерами) та місцевими органами самоврядування.

В місті Києві та деяких інших адміністративних центрах України рішенням місцевих органів самоврядування створені комунальні підприємства (далі – КП), на які покладено виконання посередницьких функцій з видачі технічних умов, укладання договорів оренди об'єктів комунальної власності, видачі дозволів на проведення робіт та контролю за ходом робіт. За надання зазначених послуг передбачається стягнення досить високої плати та інших нічим не обґрунтованих відрахувань на користь КП.

Діяльність зазначених КП не тільки не спрощує процедуру доступу, а й ускладнює та призводить до її подорожчання, що, як наслідок веде до збільшення вартості телекомунікаційних послуг, що надаються населенню.

Нещодавно проведене Президентом України засідання Комітету з питань реформ було присвячене дерегуляції різних сфер суспільного життя, в першу чергу економіки. На засіданні Президент звернув увагу Уряду на необхідність прискорення роботи із скасування зайвих, часто безглузких дозволів, погоджень, із суттєвого зменшення кількості нормативних актів, які сковують ділову ініціативу та підприємництво. Також звучало критичне зауваження щодо створення різного роду підприємств при органах державної виконавчої влади що надають платні послуги. На них перекладено надання таких послуг, які насправді є функціями певних органів влади.

Висновки.

Для повного задоволення потреб населення з надання телекомунікаційних послуг на базі сучасних технологічних рішень вважаємо за необхідне:

1. Внести зміни до Закону України “Про телекомунікації”, якими передбачити:

покладання зобов’язань на забудовників нових об’єктів житлово-побутового, культурного, лікувального та іншого призначення усіх форм власності щодо необхідності обладнання новобудов мережами і пристроями необхідними для організації телекомунікацій загального користування, з урахуванням сучасних технологічних вимог;

надання прав особам, які відповідно до цього Закону отримали ліцензію на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій, вимагати від власників жилих будинків (майнових комплексів) усіх форм власності установа сервітутів на право користування будинковими комунікаціями з метою встановлення обладнання, необхідного для організації телекомунікацій загального користування.

2. На законодавчому рівні визначити повноважний орган регулювання з питань обладнання мережами і пристроями, необхідними для організації телекомунікацій загального користування, об’єктів житлово-побутового призначення.

Використана література

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 09.01.07 р. № 537-V. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Режим доступу : [//www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
3. Цивільний кодекс України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44.
4. Про телекомунікації : Закон України від 18.09.03 р. № 1280-IV. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.03 р. № 436-IV : за станом на 15.09.2004 р. – К. : Велес, 2004. – 164 с.
6. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 19.02.09 р. № 1022-VI. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
7. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 06.09.05 р. № 2806-IV. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
8. Порядок надання дозволу на виконання підготовчих робіт : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.09 р. № 1104. – Режим доступу : [//www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)

~~~~~ * * * ~~~~~